

gramih do predsednika v državnem zboru, v pis-
mih do Schönererja, linečki škof pa v posebnem
pismu do duhovščine slovesno izrekli, da se ne
strinjajo s prusakom, da obsojujejo in zmetujejo
ove grde, nesramne in izdajalne besede! „Pri ver-
nem katoličanu toliko izdajalstvo ni mogoče, am-
pak le pri spridenem in nevernem liberalcu“.

Sicer pa je prav, da je Schönerer izbleknil
enkrat javno, česar je bilo njegovo prusaško srce
polno. Nemci so dobili priliko pokazati, da niso
vsi taki, kakoršni so jihovi poslanci, marveč da
so v ogromni večini zvesti cesarju in Avstriji.
Pokazalo se je, da so pri njih prusaštva pijani le
nekateri poslanci, pešica drznih kričačev in za-
peljani nekateri in po liberalizmu sprideni mest-
jani. Katoliški, verni, nemški kmet, mestjan, meš-
nik . . . je kakor nekdanj tako tudi sedaj navzet
pravega avstrijskega domoljubja in želi s Slovani
v cesarstvu mir in spravo. Dal Bog, da bi se ta
vsem potrebna sprava brž dognala! Vendar prej
moramo sedanje liberalne poslance pri volitvah
izbačiti. Prilika bo kmalu prišla, namreč pri novih
volitvah za državni zbor! Takrat se naj svetu
pokaže povsod srčno, krepko in zmagonosno av-
strijsko domoljubje. Potem se nam za blagor Av-
strije ni treba bati!

Gospodarske stvari.

Skrbimo za umno kmetovanje, za napredek v
gospodarstvu!

I. „Kaj nam pomaga dobra letina, če pa pri-
delkov prav v denar spraviti ne moremo, tako
hudo prej nikoli ni bilo.“ Tako toži sedaj mnogo
ljudi. Toda ne obupajmo! Ne drzimo križem rok!
Prazno je vzdihovanje po preteklih časih in raz-
merah, katerih nazaj pozvati ni moč. Marveč ob-
našajmo se primerno tirjatvam sedanjih dni. Po-
gledujemo bistrim okom po uzrokih nepovoljnega
svojega stanja, potem pa jim skušajmo moški v
okom stopiti!

Izmed uzrokov slabim razmeram pri naših
kmetiskih ljudeh so trije poglavitni: liberalizem,
spremembe v mednarodnih razmerah, slabi pridelki
vseled zanemarjanja in zaostajanja v umnem, na-
predovalnem gospodarstvu. Kolike rane da je li-
beralizem v kratkih letih svojega gospodstva uže
vsekal našemu kmetškemu ljudstvu, to le preveč
in nemilo čutimo: pomnožene dače, povzvišane
doklade, trganje in razkosovanje posestev, ženito-
vanje nimanicev, rastoča nepoštenost in razuzda-
nost pri mlajini in poslih, naposled prav judovska
odrtija . . . spravljajo kmetški stan na nič! Uboštvo
pa raste! Dodati moramo še, da imajo liberalni
poslanci tudi propad naših manjših obrtnikov, fa-
brikantov, fužinarjev, trgovcev itd. na rovašu. To
pa nekaj zato, ker so proglasili obrtniško svo-
bodo na korist velikim fabrikantom, velikim tr-
govcem in sploh denarnim mogotcem ter na škodo

in propad malim obrtnikom in menj premožnim
ljudem! Še bolj nemilo so pa nas vse zadeli s
kupčijskimi nagodbami, katere so sklenili z An-
gleškim, Francoskim, Nemčijo in Italijo, zadnji
čas tudi z Rumunijo. Naši liberalci so tukaj zopet
prav neprevidno koprnili in goreli za svobodno
kupčijo, katera je le Judom od nekdanj najbolj všeč.
Vsled tega so colnino na tuje blago pri vvažanju k
nam ali popustili ali znatno znižali. Nasledki so se
kmalu prikazali. Državna blagajnica je dobivala mno-
go manj dohodkov iz colnine, primanjkljaj pa smo
morali davkeplačilci pokrivati in smo ovo ljubez-
njivost čutili pri povzvišanih dačah. Dalje je vedno
več denarjev za tuje blago izhajalo v tuje dežele
in naposled so domači obrtniki in fabrikanti zapo-
reedom na nič prišli, ker niso mogli tako, kakor
prej, svojih izdelkov prodavati. Tujci so se mastili,
mi pa smo doma začeli ubožati in stradati. O tej
reči bi se dalo veliko pisati. Rečeno bodi dosti.
Liberalni gospodarski nauki bili so nam ravno
tako na škodo, kakor liberalni politični in verski,
prav za prav neverski, nauki! Tukaj je treba brze
spremembe! Kajti pri vseobčnem ubožanju propada
tudi — kmet!

Drugi uzrok slabemu stanju pri naših kme-
tovalskih zadevah so neizmerne spremembe v med-
narodnih razmerah. Kaj mislimo, to bo hitro jasno!
Telegraf, parobrodi in železnice nekako čudno kr-
čijo daljave med deželami in deli svetla. Iz tega
pa je prišlo nasledkov, ki uže prav nemilo na
naše kmete pritiskajo. Le pomislimo, koliko so
kmetje in sploh ljudje kraj večjih cest zgubili za-
služka in denarjev! Prej je od vsakega voza „pa-
rizerja“ celo pot od Celovca do Varaždina, od
Ljubljane do Gradača vedno kapljalo za ljudi ob
velikih cestah. Stareji kmetje še se dobro spomi-
njajo, koliko so z vošnjami zaslužili. Vse to je
zdaj proč in zgubljeno! Ali to še ni vse! Bolj ob-
čutljivo za naše kmete je to, da železnice uže
zrnje, vino itd. naglo privaja in ceno gubi domačim
pridelkom. Koliko so naši ljudje uže kregali za tako
ogerska pšenica, ogersko vino, ogerska moka itd.
jihovim pači ceno in ovira, ali celo zabranje
dobro prodavanje pridelkov! Ali tudi na Ogerskem
začenjajo čutiti nepovoljni upliv železnice in pa-
robrodov. Kajti s pomočjo teh dovažajo Rumuni,
Rusi in celo Amerikanci veliko več, in boljše
zrnja, ki je mnogo bolj po ceni, na evropske cer-
move in tržišča in tako spodrivajo avstrijsko ogersko
zrnje čedalje bolj. Vsled tega morajo naši pridelki
na ceni zgubiti in še tedaj težko kupca dobiti.
Temu popolnem v okom priti ni mogoče. Ali bodi
nasledki za nas se dajo znatno zmanjšati po raz-
umnih ministrib. Sredstev imajo veliko na razpo-
laganje; tujemu blagu je treba naložiti primerno
visoko colnino, domačim pridelkom se morajo tarife
na železnicah vsem jednako znižati. Napake, ka-
koršne so sedaj pri tarifah, bi se ne smele trpeti.
Tako n. pr. dobili so ogerski zrnški trgovci posebno
in zelo znižane tarife za pošiljatve v Švicarsko,

za vse druge veljajo navadne in visoke tarife tako, da je vožnina za meterski cent zrnja iz Maribora do Švicarske meje veliko večja, nego iz Budimpešte do Švicarskega. To je očitno poškodovanje štajerskih trgovcev na kvar štajerskim kmetom, ki potem takem zrnja po primerno dobri ceni prodati ne morejo. Vendar, kakor smo uže rekli, tukaj zamorejo pomagati le dobri ministri. Teh pa nam ne bo zmanjkalo, če bomo dobre poslance volili, ki bodo prenapredbo volilnega reda tirjali tako dolgo, dokler nje nam ne priborijo. Kmetov ljudi je največ, ti plačujejo davka največ, izmed njih se izbere novincev za vojake največ. Pravica torej tirja, da se jim tudi poslancev odkaze — največ. Ko bodo pa ti večino dobrih poslancev imeli v državnem zboru, potem ni dvomiti, da se bode vse tako uredilo, kakor kaže večini prebivalstva, t. j. kmetiskim ljudem, na korist in blagor, ne pa kakor le oderuhom ugaja, Judom in liberalnim kričanjem!

Tretji uzrok slabemu stanju pri kmetih gledé prodavanja tega, kar so pridelali, pa so slabi pridelki sami. Slabi so pa, ako tukaj ne gledamo na slabe letine, zaradi mnogovrstne nevednosti, popustljivosti in zaostajanja v razumnem, umetnem, napredovalnem gospodarstvu. Napredek posebno v prirodznanskih vedah je res velikanski in postaja od dne do dne ogromniši. Prebrisani narodi jih marljivo porabljajo sebi v prid in nadomestujejo z umetnostjo, kar jim menj ugodna zemlja ne daja ali več dajati ne more, ker je uže izpita! Tako je nastalo umno, umetno gospodarstvo, po katerem ljudje pridelujejo veliko bolj po ceni ali vsaj veliko več in lepših pridelkov, ter uživajo večji blagostan, kakor Rumuni, Rusi in Amerikanci na svoji še deviški in neizmerno rodovitniši zemlji. Francoska vina, angleški konji in svinje, holandska goveda, švicarski in meklenburški sir, bavarsko zrnje, württembersko sadje itd. so najboljše in najlepše na svetu, sam nasledek razumnega, napredovalnega gospodarstva! Jednako moramo tudi avstrijski, slovenski kmetovalci postopati. Mnogo se je v tej zadevi uže zgodilo, še več je pa treba storiti. Res hvaležni moramo biti svojim vladarjem, ki so po sijajnem zgledu, koji njim je dala slavna cesarica Marija Terezija, veliko storili za zboljšanje kmetijstva, posebno s tem, da so podpirali snovanje kmetijskih družeb. Skoro vsaka dežela ima vsaj po eno tako deželno kmetijsko družbo. Naša štajerska dela uže 55 let. Nekatere teh družeb so zadnji čas popustljive postale. Vendar je njihovo delovanje vsakako neizmerno važno. Torej mislimo svojim bralcem ugodno postreči, ako jim v prihodnjih številkah delovanje ovih družeb, zlasti štajerske, koroške, kranjske in goriške, nekoliko pojasnimo. Tako bodo ob enem poizvedeli, kaj se je za razumno in napredovalno gospodarstvo uže storilo, posebno lani, in kde bo nam še zelo vrle in močne marljivosti treba! (Dalje prih.)

Kako se da travnik pomlajiti in pognojiti.

M. Navoziti se mora na travnike dobre prsti, blata iz ribnikov in jarkov, pepela prekuhanega, in miljarij, salitarij, lugarij, cestnega blata, laporjevine itd. Ta navožená tvarina se mora po travniku enakomerno raztrositi. Prst se navaža najbolj primerno v jeseni ob suhem vremenu ali po zimi, ko je zemlja trdno zmrznjena. Navožená prst se mora brž raztrositi, tako se slabe rastline zaduše, boljše pa pomnože. Te začno potem pomlajene in veselejše rasti. Ko bi drn premalo dobrih rastlin imel, mora se travnik z dobro prstjo potrošen s primernim travniškim semenom posejati in ga potem z grabljami ali z brano zavleči. — Travniki se gnoji zaradi večjega pridelka krme. Za gnojenje travnikov morajo se pa le take gnojne tvarine jemati, ki se kmetovavcu ali same ob sebi ponujajo, ali pa ktere se brez velikih stroškov pripraviti dajo. Kot taka gnojna tvarina se pa priporoča pred vsem drugim mešani gnoj ali kompost. Ko bi pa tega ne bilo, se mora pa vzeti kratek, dobro preležan in pregnjit gnoj.

Gnojnice na travnike navažati kaže najbolj spomladi kratko pred kakim dežjem ali brž po njem. Razne sorte pepela, če so suhe, dobre in rahle, so za gnojenje travnikov kaj koristne. Tudi krompirjevec, ki se jeseni po travniku raztrosi in spomladi, predno začne trava zopet poganjati, je travnikom prav dobro gnojilo. Z gnojenjem se pridelek travnikov lahko na dvojno spoviša, seveda če ni travnik zaplavljam podvržen.

Stoletni koledar pravi, da bo leto 1879. hladno in bržčas menje rodovitno. Mesenca januarja je mrzlo do 30. potem vetrovno in menje mrazno. Februarja 1. oblačno, od 3—6 oblačno in mrzlo, 8. lepo, 13. dež, in 16. sneg in huda zima. Marca je 6. 8. in 9. vlažno, 13. 14. in 15. dež, 18. 19. in 20. led. 22. topel dež, 26. se izvedri, lepo in toplo, ob koncu zopet hladno. April je do 15. hladen in sušen, 16. in 17. mraz, od 25. do konca toplo, 28. gromenje in toplo. Maja bo lepo do 6. pri ostrib in hladnih vetrib, potem od 8—18. prav toplo in sušno, 25—29. topel dež in rodovitno. Junija bo sprva lepo, 9. in 10. dež, potem jutranje megle do 13. dalje dež do 23. potem lepo do konca. Julija prve dni silna vročina, od 5—21. dež, potem lepo toplo do konca. Avgust bo tudi sprva silno vroč, potem deževje od 5—19. potem 20. lepo in naposled do konca nestanovitno vreme. September bo lep do 4. potem bo 5. močen dež in potem lepo do 20. Zadnji den bo dež. Oktobra bo dež do 14. Potem bo lepo do 24., kateri den bo dežilo, potem zopet lepo, ob koncu megla in hladno. November začne lepo, 5. in 6. viharji, potem 2 dni dež in zatem zopet lepo do 16. včasih megla, 17. oblačno in mrzlo do 28. potem dež do konca. Dezember 1. bo lep, potem burja do 16. mrzlo do 20, oblačno do 29, sneg in jako mrazno. Spomladi se bo slane bati, pogosti deži poleti

bodo malo zdačni, jeseni bo rano mraz in decembra bo nastala huda zima do februarja prihodnjega leta. Letina ne bo preslaba, prirastlo bo vsakega pridelka nekaj, le za vino ne kaže dobro, čeravno bi utegnili se kabrnkov mnogo naleči! Sadja bo v nekib krajih mnogo, v drugih srednje, in v tretjih nič. Poleti bo malo neviht ali budih ur. Jeseni se bo prikazalo mnogo mišij. Sploh leto 1879. bo podobno letom 1837. 1844. 1851. 1858. 1865. in 1872. Tako prorokuje 100letni koledar. Bodemo videli, ali bo kaj zadel ali ne!

Živinska kuga pri goveji živali prikazala se je jako hudo na Pruskem. Vsled tega so Holandci, Belgijanci, Francozi in Angleži meje zaprli vsem govedom, ki bi se tje imele vvažati iz Nemčije. To je Bismarka tako razgnjevalo, da hoče tudi on meje zapreti, ne samo proti Rusiji, od koder je kužna bolezen prišla, ampak tudi proti Avstriji. Pravi, da se v Avstrijo vvažajo brez zdatne varnosti ruska in rumunska goveja živina. To je sicer nekoliko res, ker Dunajčani zavolj mesa preveč branijo oster zapor ruske in rumunske meje! Vendar zapor nemške meje bi našim živinskim kupcem veliko škodil, cena bi pri govedah znatno pala. Zato bodo ministri naposled vendar prisiljeni mejo proti Rumuniji in Rusiji popolnem zapreti.

Pravico ribiti v Muri hoče štajersko ribarsko društvo celó v svojo oblast dobiti in potem za umetno pomnoženje rib v tej reki skrbeti!

Skušn čebolerejec bil je nekde srenjski župan. Dva posestnika imata bučele. Naenkrat se eden panj roji in mladi roj se vsede na bližnje drevo. Obadva posestnika si ga svojita. Prepirajé se, prideta k županu. Ta pa hitro vé, kaj mu je storiti, da pravdo pravično razsodi. Gre in pogrne roj v slamnat koš, mu pri tem vzame matico in jo skrije. Zapuščene bučelice začnejo sedaj koš zapuščati in letijo vse k staremu panju, iz katerega so se bile izrojile. Lastnik je najden. Župan spusti matico v panj in drugi den izleti mladi roj tako, da ga je pravi lastnik lahko dobil!

Sejmovi na Štajerskem. 7. januarja Maribor; 11. jan. Ptuj.

Sejmovi na Koroškem. 11. jan. Milstadt; 13. jan. Beljak, Pliberk, Strassburg 13.

Dopisi.

Iz Maribora. (Blago delo -- novi mirodvor -- prusaštvo -- dijaško društvo). Gospejska družba je napravila 23. t. m. ubogim šolaricam, ki jih ima na svoji skrbi, bogato obdarovana jaslica pri šolskih sestrah, pri katerih te deklice v šolo hodijo. Blizu 200 otrok je bilo z zimsko obleko in z obutljo obdarovanih. Gospé same so v ta namen miloščno po mestu nabirale. Tudi mil. knez in škof so to mično slo-

vesnost obiskali, in za obutelj podarili 30 fl. Bodi v imenu ubogih otrok vsem dobrotnikom izrečena najsrčnejša zahvala! — Od 1. januarja naprej bodo mariborske mrlične začeli daleč iz mesta nositi ali voziti na novi mirodvor v Pobrežah tje doli proti Digošam, če bo namreč do te dobe c. k. namestništvo potrdilo novi pokopni in plačilni red za pokapanje mrličev. Ovi red je sestavil baron M. Rast, mestni zastop pa odobril. Pokopališče je za vse brez ozira na verstvo, tedaj za katoličane, luterance, Jude, itd. Navadni grobi ostajajo na miru 10 let, grobi z železnimi križi ali ploščami zaznamovani 15 let, kupljeni grobi 25 let. Za grob prve vrste se bo tirjalo 1 fl., druge 5 fl., tretje 15 fl., četrte 50 fl., pete pa 50 kr. Pokopiču bo se trebalo plačati po 1 fl. 10 kr. — Ko so vojaki našega regimenta štev. 47. Hartung obhajali svoj slovesni vhod, bilo je mesto lepo ozalšano in po ulicah bilo je mnogo zastav izobešenih, večidel samih štajerskih in cesarskih, prusaško-nemške izobešili so samo pri trgovcu Čampi in mestjani Naskotu. Mislimo, da niso vedeli, kaj pomeni prusaško-nemška zastava? Sedaj menda, ko je poslanec Schönerer svojo prusaško izdajalstvo v državnem zboru izjavil, bodo uže vedeli, in nadajamo se, da ne bodo nikoli več žalili avstrijskega domoljuba. Štajerci, Slovenci in Nemci, nečemo nič vedeti o pruskem cesarju, mi ostanemo zvesti svojemu avstrijskemu cesarju! Pruske zastave so nam gnjus in znamenje izdajalnih, judeževih nakan! — Podpirci društva za gimnazijske dijake imelo je lani 1157 fl. dohodkov in samo 727 fl. potroškov, društvo za realkine dijake pa 946 fl. dohodkov in samo 155 fl. stroškov. Čudno, ali je zmanjkalo dijakov podpore potrebnih ali vrednih!? Čemu se denar pobira, če ne v hitro podporo?

Iz Gradca. (Deželnege zbor) v zvezi s sklepi bilo so še sledeči: 1) Vlada naj bi se odločila, da se vpelja postava zoper oderube, ki preveč obresti zahtevajo, in pa zoper take, ki zoper vladno posestvo, kedar bi se imelo prodati, tako poškodujejo, da upniki škodo trpijo. 2) Deželni odbor ima pazljivo gledati: a) da srenjski odbori nepotrebnih stroškov ne delajo in kedar jim je treba za kako doklado prositi, naj to natanko dokažejo; b) da se poizve, na kak način se srenjsko posestvo, bodi si kak gozd, njiva, travnik ali druga, srenji v prid obrača. 3) Deželni odbor mora vlado na to pripraviti, da se živinski zdravniški primerno pomnoži. 4) Sklep, po katerem se deželni odbornikom in učiteljem, kedar morajo k vojakom iti, plača dostojno vredí. 5) Vsi prejšnji sklepi, po katerih se je deželni odbor kaj denarja dovolilo, ki se še pa do zdaj porabil ni, so neveljavni. 6) Za vse izredne stroške ima deželni odbor vsako leto od deželnege zbora dovoljenje dobiti. 7) Deželni odbor se naloži načrt narediti, da se brez kaké škode za ljudski blagor deželni stroški zmanjšajo in da bodo z dohodki v enaki meri. 8) Od pive in žganja se naj vpeljajo doklade za deželne